СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 196. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 24 серпня 1933. — VOL. XLI. No. 196. Jersey City, N. J., Thursday, August 24, 1933. THREE CENTS.

„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ

ДОБРА ПРОГРАМА, АЛЕ ПУБЛИКИ МАЛО.

ШІКАҐО. — „Український День" на Світовій Виставі відбувся 19 серпня у великій салі Колісею на Вобеш Стріт.

Програма випала добре. По вступних промовах д-ра М. Сіменса, голови Українського Виставового Комітету, й Фелікса Стрейксменса, голови загального виставового комітету, розпочато програму маршем та відспіванням національних гимнів: американського й українського.

Потім були українські народні танки, виконані танцюристами зі шкіл Василя Авраменка, часто в супроводі співу Українського Хору з Шікаґа й орхестри.

Далі Український Хор Шікаґа під проводом Ю. Бенецького відспівав добре низку українських пісень в укладі ріжних українських композиторів, а Шкільна Банда капітана Барабаша відограла кілька пісень: українських, мадярських і німецьких. Український Хор Шікаґа виступив удруге та відспівав знова кілька народніх пісень.

Українські танцюристи зі шкіл Авраменка виконали знов ріжні танки, а Василь Авраменко відтанцював сам один танок.

Пані Гребенецька відспівала три пісні.

Добірна програма не стягнула великої публики. Не дописала й українська й американська публика. Українська публика складалася майже виключно з гостей зпоза Шікаґо. Шікаґовці кажуть, що причиною неучасти було безробіття. Та одна орґанізація, „Сини України" (відділ О.Д.В.У.) заповнила цілу секцію з 318 членів.

Майстром церемонії був гр. І. Яців, адвокат з Виндсор, Онтаріо.

НЕДОСТАЧА КРЕДИТУ ДЛЯ РОБОТИ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал Джансон, адміністратор Відбудови Краю, почав праці над виробленням пляну допомоги зі сторони федерального уряду для тих підприємств, які згодилися на програму „Найри", бо приватні банки цеї допомоги не дають. Мова про величезну суму, бо треба фінансувати операції якого міліона підприємств.

Джансон предложив справу Федеральній Резервовій Раді та Реконструкційній Фінансовій Корпорації, які на спілку з Адміністрацією Краєвої Відбудови мають виробити плян фінансування підприємств.

ПРАЦІ НАД НОВИМИ КОДЕКСАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Кодекси для вуглевого й сталевого промислу ще не готові. Автомобілеві фабриканти старалися вложити в кодекс пояснення до уступу про робітничі юнії, яке мало сильно обмежувати право робітників до орґанізації.

Кодекс для промислу мягкого вугля вже зладжений, з виїмком уступів про умови праці. На цьому пункті знову сперлися з собою представники вуглевих баронів, які не хочуть признати юнії, та представники майнерської юнії, які не хочуть попустити з признаного в законі права орґанізації робітників. З огляду на те, що й інші постанови кодексу викликують ріжні сумніви, виринула думка завести кодекс на пробу на 90 днів.

Чимала суперечка між підприємцями й робітниками йде при укладанню кодексу для ресторанів. Підприємці не хочуть признати послузі 40-годинного тижня.

В МІЗУРІ ШИРИТЬСЯ СПЛЯЧА НЕДУГА.

СТ. ЛУІС. — В цій околиці занотовано випадки сплячої недуги.

Число смертей від сплячки дійшло до 182. Федеральний уряд вислав туди вже трох лікарів для боротьби з недугою.

ЖНИВА АВТОМОБІЛЕВИХ ВИПАДКІВ ОДНОГО ДНЯ.

ЛОМБЕРТОН (Норт Каролайна). — Тюнюновий трок, який віз 12 мущин, зударився з залізничим поїздом. Три мущини згинули на місці, два померли по дорозі до шпиталю, а два у шпиталі. З 5 інших осіб 4 ранені тяжко.

Коло Честертону, в стейті Індіяна, поїзд наїхав на рампі на автомобіль та вбив три жінки і двоє дітей.

НЕВДАЛЕ ВИМУШЕННЯ.

РАЙНЛЕНДЕР (Висконсін). — Ґудров, власник готелю в Мерсер, дістав лист, у якому непідписаний автор приказував під загрозою тяжких наслідків зложити в означенім місці $5,000. Ґудров виїхав з грішми на означене місце, а то на одно перехрестя доріг на полудне від цього міста. Повинуючися інструкціям листа, опустив пакет на дорогу, не здержуючи авта в ході. За хвилю приїхав другий автомобіль, у якому були два мущини. Як вони здержали автомобіль, щоби підняти пакет, з корчів при дорозі вийшла поліція, яку Ґудров наперед повідомив, і почала до них стріляти.

Один з їдучих в авті мущин погиб на місці. Другий в арешті назвав себе Джаном Стовкі, а свого приятеля Робертом Роджерсом. Кажуть, що вони обидва втікли з тюрми.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА, ЩО ВИХОВУЄ ЗЛОЧИНЦІВ.

Перед апеляційним судом у Познані ведеться процес проти шайки фальшивників грошей, яка мала влаштовану фабрику з усіми вимогами найновішої техніки в Познані при вул. Польній 9. Душею цеї „фабрики" була рідня Пшибильських. На лаві обвинувачених засіли 13 осіб, в тому числі три жінки. В першій інстанції фальшівників засуджено на кару від 2—8 років тюрми. Сензацією процесу була заява голови шайки фальшівників, що способу фальшування грошей навчився з „Тайного Детектива". Щоби не бути голословним і поперти те, що говорить, доказами правди, Пшибильський доручив суддям примірник „Т. Д.", в якому були дійсно подані подробиці, як то ріжно в світі фальшують гроші, та котрий з цих способів є найкращий. То розуміємо — „практична" преса.

ПОЛЬСЬКИЙ „ВАМПИР".

У найближчій околиці міста Ловіча появився злочинець-збоченець, котрий викликав між людністю велику паніку. Усі злочини доконує злочинець у той спосіб, що насилує свої жертви, а опісля їх убиває. В той спосіб убив цей невідомий деґенерат 3 молоді жінки. Цими днями знайшли прохожі на шосі, що веде до міста Ловіча, 18-літню студентку, Ангелу Перину. Згадана студентка має змасакрований череп, а на тілі сліди насильства. У безнадійному стані її відвезли до шпиталю. Під оглядом убивств нагадує цей невідомий злочинець відомого усім „вампира з Дісельдорфу". Поліція вживає усіх засобів, щоби схопити грізного деґенерата.

ВЕЛИКА КРАДІЖ У БАНКУ.

До банкової контори Канера при вул. Леґіонів у Львові прийшов інтересент, якийсь Кеслєр, що мав при собі пачки банкнотів у сумі 10,000 зл. Тому, що в бюрі було більше людей, Кеслєр усів на лавочці, дожидаючи своєї черги. Коло нього усів якийсь молодик. Коли той вийшов на вулицю, Кеслєр ствердив, що йому пропало 10,000 злотих.

ГЛУХІ БУДУТЬ ЧУТИ.

Стокгольмський лікар д-р Вільгелм Нусель демонстрував на ляринґольоґічнім конґресі в Осльо виготовлений ним апарат, котрий глухий кладе в ухо й здобуває утрачений слух. Знавці признали цей прилад найліпшою досі розвязкою цієї проблеми.

„ХТО НЕ РОБИТЬ, ТОЙ НЕ ЇСТЬ".

У радгоспі (радянському господарстві) нижнєволзького краю заснував уряд народні школи для національних меншин. Учителі діставали свою пайку на прохарчування від управ радгоспів. Та як настали вакації в школі й діти розійшлись, директор радгоспів заявив учителеви: „Школа розпущена на вакації. Учитель тепер не працює, а в нас, хто не працює, той не їсть"... І директор радгоспа рішучо відмовився давати вчителеви якінебудь продукти на прожиток підчас вакацій.

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В БІЛОСТОЦЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

В білостоцькім воевідстві в місцевости Супрасль дійшло до крівавих заворушень між робітниками і поліцією. До волоконної фабрики Амдурського в місцевости Пещанікі силою ввійшла ґрупа замісцевих робітників, що домагались унерухомлення фабрики, та тяжко побили працюючих у тій же фабриці робітників. Поліція розігнала напасників, арештуючи їх провідників.

Також у сусідній місцевости Супраслю дійшло до заворушень. Частина робітників хотіла змусити більшість до страйку і влаштувати демонстрацію. На візвання представника староства юрба не розійшлася, навпаки, обкидала поліцію камінням та впало кілька револьверових стрілів зі сторони юрби. Поліція стрілила до натовпу, внаслідок чого одна особа згинула на місці, а 5 були ранені. З останніх одна померла в лічниці. Між поліціянтами теж були ранені.

ЖЕРТВИ ПОВЕНІ.

Із Стрийщини повідомляють про чотири людські жертви повені. В Росохачі переходила кладкою 7-літня Євка Сенька і, впавши у воду, втонула. В Рикові втонув у Стрию 11-літній пастушок Ілько Сьомбак. 58-літній Микола Яворський з Ігнатева впав з коня, що перепливав через ріку, і пішов на дно. Імя четвертої жертви покищо не устійнене.

ВТОПИЛА ДИТИНУ.

Поліція арештувала в Босежюр, Ман., і спровадила до Вінніпеґу на переслухання Анну Клим, 40-літню жінку і матір великої родини, обвинувачену, що втопила в ріці Брокенгед свою новонароджену дитину. У Вінніпеґу має теж взяти її під обсервацію псіхіятр. Полісмен, який арештував жінку, говорить, що вона до всього призналась і запровадила його на місце, де втопила дитину. Там і знайдено дитину.

ФАЛЬШУЮТЬ ДОЛЯРИ.

Віденська поліція арештувала кількох обманців, які намагалися пустити в обіг в Австрії, Румунії та на Мадярщині фальшиві банкноти 100 долярів і 50 фунтів. Провідником цих обманців був купець Більбавм, який запевняє, що фальшиві банкноти дістав з Бельґії. Крім нього арештовано покищо ще двох купців, а четвертий утік.

КОМОРНИК ДЕФРАВДАНТ.

У Бидґощі засуджено коморника Ст. Сікорського на 4 роки вязниці за спроневірення у 150 випадках квоти 21,370 злотих.

ТАЄМНИЙ ОБІЖНИК ЦЕРКОВНОЇ ВЛАДИ.

Сільські священики на Волині скаржаться, що благочинні (декани) підсовують їм до підпису й обовязкового виконання таємний обіжник церковної влади про безумовне припинення богослуження українською мовою. Оголошуючи цей цікавий документ консисторської мафії та відбираючи підписи, благочинні самого обіжника священикам не залишають. Отже священики не мають чим виправдатися перед своїми парохіянами. А в той саме час освідомлене населення веде рішучий наступ на духовенство, домагаючися розмосковлення церкви. Виходить, що „пакт про неаґресію" застосовує і православна митрополія. Там Постишев, а тут консисторці: „нікакой тебє українізації".

УСУНУЛИ СІМОХ ПОЛІЦИСТІВ.

У Варшаві арештовано недавно кількох власників готелів у звязку з викриттям тайних захистів для проституції. Справа приняла широкі розміри, бо показалося, що вмішані в неї поліційні орґани, які брали значні хабарі від готелярів, толеруючи їхню злочинну роботу. Справою занявся слідчий суддя. Досі усунено сімох поліцистів зі служби, обвинувачених у хабарництві.

ДУШОГУБ ІЗ ЛОВИЧА.

Арештований перед кількома днями Тадей Енштайн, що вбив коло Ловича кількоро дівчат на сексуальному підкладі, стане незабаром перед наглим судом, наскільки не зроблять його божевільним. Це 20-літній волоцюга, без батька і матери, якого до 18-го року життя держали в захисті для бездомних і не могли зробити з нього порядної людини. Від двох років займався жебраниною. Ходив в одязі військового вишколу, який комусь украв, понад Вислу і чигав на свої жертви.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ВИБУХ ҐАЗУ.

Як повідомляють з Румунії, в Медіяші горить величезна сонда, з якої вибухає горіючий метановий (болотний) ґаз. Отвір кратеру має 60 метрів у промірі. Висота полуміні сягає 1,000 метрів. Сонда випускає денно 2 міліони кубічних метрів ґазу. Огняний стовп світить уночі. Видно його дуже далеко. Приїздили цікаві з Будапешту, щоби бачити цей величезний вибух. Інжинири всіми штуками намагаються погасити вогонь. Товариство Сонаметан дало їм 10 міліонів левів на погашення ґазу. Щоби закрити кратер, вкинули в нього вже 50 ваґонів спеціяльно тяжкого матеріялу пондерозіту, гетаміни й цементу. Ґаз вибухає з силою 150 атмосфер. Нещастя набирає таких розмірів, як недавно в Моренах.

РОСІЯ ПРОДАЄ ДУБОВІ СТОЛИ В АНҐЛІЇ ПО 4 ДОЛЯРИ.

В палаті послів у Лондоні звернув увагу майор-ґенерал сер Алфред Нокс на факт, що в Анґлії можна тепер купувати дубові столи з Росії до 17 шілінґів (коло 4 доляри). В той самий час 134,000 меблевих столярів в Анґлії сидять без роботи.

МОСКВА ЗАБИРАЄ ДЛЯ СЕБЕ ВСЕ ЗБІЖЕ З УКРАЇНИ

ВІД ПОЧАТКУ БІЖУЧОГО РОКУ ЗГИНУЛИ З ГОЛОДУ ДВА МІЛІОНИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — З радянської України повернувся до Галичини проф. Остап Менда, який перебував там три роки, як професор математики в університетах. Бував він у великих містах і часто перебував теж у селах, тому добре придивився життю населення на радянській Україні. Проф. О. Менда привіз з собою зразки „хліба", яким там годують населення, а один кільоґрам якого коштує 70 рублів. Такого хліба певно нема в ніякому краю: стоколоса, кукіль та ще якась домішка. Проф. Менда підтвердив правдивість інформацій української національної преси про відносини на Україні, як також те, що тепер там почався московський терор проти всього українського та проти Українців. Жертвою цього терору впали не лише Хвильовий і Скрипник, але багато інших свідомих Українців, про яких ні большевицькі ні ніякі інші джерела відомостей не подають. Останніми часами, після зближення Москви з Польщею, на Україні почали переслідувати всіх Галичан. Самого проф. О. Менду ҐПУ арештувало й примусило виїхати за кордон радянської України, не зважаючи на те, що три роки тому його запросив туди радянський уряд як фаховця в математиці.

Проф. О. Менда підтвердив правдивість відомостей, що на Україні тепер панує Москва та її московський дух. ҐПУ (Чека) при помочи свого страшного терору задавила все українське життя на Радянщині. Всі писання большевицьких ґазет та оповідання большевицьких аґентів про добробут, про розвій шкільництва, освіти й т. п. — це найбільша в світі брехня. Населення в крайній нужді. Тифи й голод винищують цілі округи, бо Москва забирає все збіже з України для себе. Біля двох міліонів українських селян загинули з голоду від початку біжучого року. Божевільні з голоду родичі ріжуть та їдять своїх дітей. Здається, що в людей загинули всякі людські почування й люди стали дикими звірями. Багато українських сіл населення цілком залишило, бо частина селян вибралася десь шукати собі їсти, а друга частина згинула з голоду, або Москва вислала її десь на каторжні роботи на далеку московську північ та на Сибір. На вулицях сіл та по шляхах валяється багато трупів умерлих з голоду людей. Вони гниють, бо нема кому їх поховати, й заражують повітря. Дорожня на все страшна. Наприклад одна бараболя, якщо дістанете її, коштує пів рубля. Взагалі деякі харчі можна дістати лише за картками, які комуністи видають собі та своїм посіпакам і слугам.

ЛЯХИ ДАЛІ РОЗВЯЗУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Польська влада знову розвязала товариство „Сокіл" у Ярославичах, пов. Зборів, та завісила в діяльности „Сокіл" в Озірній, пов. Зборів. В обох випадках влада подає за причину нібито участь членів товариства в святі на могилах українських вояків, яке відбулося підчас Зелених Свят..

Поліція каже, що члени „Сокола" співали на тих святах заборонені українські пісні. Станиславівське староство розвязало товариство „Сокіл" у Ямниці за те, що члени товариства нібито не помагали гасити пожежі.

АРРЕШТУЮТЬ ЗА „СУРМУ".

ЛЬВІВ (Західня Україна). — В Сільці, пов. Сокаль, польська поліція арештувала Українця Івана Климова, студента львівського університету. Поліцай каже, що побачив Климова в корчах, схиленого над якимись паперами. Оглядаючи ті папери, поліцай знайшов серед них кілька примірників „Сурми".

Тепер Климова ставлять перед суд за приналежність до ОУН, а польська преса вже старається зробити його командантом УВО на Сокальщині.

ЕВРОПА НА БОЧЦІ ПОРОХУ.

ЛОНДОН (Анґлія). — В Ґазеті „Дейлі Експрес" появилася більша стаття кореспондента цеї ґазети, Джана Конінґема, про національні меншини в Европі. Він говорить, що правдива загроза спокою в Европі та в цілому світі лежить у питанню „національних меншин", які тепер знаходяться під ріжними державами.

Зокрема він ставить на перше місце українське питання, а потім хорватське, македонське і т. д. Конінґем підкреслює, що національні меншини в Европі вже створили свою власну антанту й разом будуть боротися проти своїх гнобителів. Питання лише часу, коли ця боротьба приведе до нового потрясення в цілій Европі.

В ІРЛЯНДІЇ РОЗВЯЗЯЛИ ПАРТІЮ ФАШИСТІВ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Уряд постановив розвязати партію фашистів, що називає себе „Національною Ґвардією", або „Блакитні Сорочки". Всіх членів партії ставлять перед суд за переведення забороненої урядом демонстрації.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКА ЮНІЯ?

З хвилею, як федеральний уряд станув на становищі, що умови про відносини між робітниками й підприємствами мають бути зложені при участи представників робітників, а ці представники мають бути вибрані голосами самих робітників, стає перед робітниками питання: яку юнію признавати своєю представницею?

Головний вибір буде йти між двома родами юній, а саме між так званими юніями компанійними й так званими юніями незалежними, між якими боротьба становить уже постійну сторінку в історії американського робітництва. Майже в кождому страйку підприємці повторяють той самий арґумент: ми не маємо нічого проти орґанізації робітників; ми навіть хочемо, щоби вони лучилися й говорили з підприємством про умови праці, але заряд підприємства не може признавати представниками робітників чужих людей, „автсайдерс", які не працюють у нашій фабриці. У багатьох випадках підприємці давали почин такій орґанізації робітників своєї фабрики, відступали їй місце на збори, світло, й таке інше.

Досвід показав робітникам, що цього роду юнії служили радше інтересам підприємців ніж інтересам робітників. Колиж збори відбуваються на терені підприємства, то заряд фабрики все знайде способи, щоби знати про кожде слово, яке впаде на зборах. Людей, котрі показують робітникам їх ріжні кривди, заряд може потім без труду прогнати. Робітники знають це з досвіду й тому побиваються за те, щоби їх орґанізація заступалася за їх права й добро. З часом орґанізація перестає бути зовсім справним оруддям робітників. Скорше чи пізніше її опановують як не виразні аґенти підприємства, то принаймні його прихильники. Вони не тільки самі стали нездібні до страйків, але й перешкаджали робітникам страйки орґанізувати.

Компанійні юнії були просто колькою в боці робітництва. Робітництво все з ними боролося. На кождій конвенції юнії підношено потребу боротьби проти компанійних юній. Та боротьба ще не покінчена, як це видно з того, що робітникам ще прийдеться рішати про це питання. Одначе тепер боротьба облекшена настільки, що, підприємці не можуть заставити робітників приступати до компанійної юнії. Робітники добилися бодай того, що урядові функціонарі будуть наглядати над голосуванням та що на випадок надуживання робітники можуть відкликатися до уряду.

Свідомі робітники використають вповні цю ситуацію для скріплення юній, які справді представляють інтереси робітників.

В. Біберович,
Вінніпеґ, Канада.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІОНАЛІСТ.

(Промова, відчитана на І. Зїзді Українських Професіоналістів в Шікаґо 18. серпня 1933).

Говорити про українського професіоналіста і його становиско серед української суспільности в Америці річ нелегка з огляду на широкість теми. Щоби не змучити слухача, треба властиво обмежитися до одної точки, себто до питання його обовязків супроти української суспільности.

Поняття „професіоналіста" в американськім значінню слова на загал невідоме в старім краю. Подібна тема на якімсь старокраєвім зїзді звучала би радше: „Український інтеліґент". При тому в першій лінії мало ся би на думці інтеліґента з вищою, себто університетською освітою, без огляду на це, чи він виконує якусь вільну професію, чи ні. З огляду на окремі тутешні умови й структуру життя, буде однак краще говорити тепер про професіоналіста в американськім значінні слова.

Яка є позиція українського професіоналіста в Америці, себто в Злучених Державах і в Канаді? Загал українського народу в Америці не є освічений, тому, що колись найбідніші й найменше освічені покидали рідний край. В тяжкій роботі вони теж тут переважно не мали нагоди здобути кращу освіту. Тому вони привикли глядіти на українського професіоналіста як на свого природного провідника. Він має за них думати в громадських справах, він має їх орґанізувати і показувати напрям в політичнім і культурно-освітнім, а часто навіть і в релігійнім життю.

Чи він це робить однак в такій мірі, як цього можна сподіватися? На жаль, принаймні скільки ходить про Канаду, лише в виїмкових випадках!

Фактично, коли слідимо за проявами орґанізованого українського життя в Америці, помічаємо, що українські професіоналісти лише рідко вибиваються поміж нами на провідників. Вони вдоволяються переважно виконуванням своєї професії і мають до української суспільности претенсії, щоби вона їх піддержувала по думці засади „свій до свого", й завше одержують цю підтримку. Одночасно вони одначе нераз не розуміють, чи не хочуть розуміти, свого власного обовязку супроти народніх мас, **обовязку проводу** в народній праці в найширшім розумінню цього слова.

У дійсности такий обовязок спочиває на плечах нашої інтеліґенції, згуртованої в рядах професіоналістів, і вони цього обовязку не мають права спекуватися. Річ ясна, що ніхто не вимагає від наших професіоналістів, щоби вони занедбали своє звання й цілком присвятилися народній роботі, бо на цьому потерпів би ввесь загал. Однак не підлягає сумніву, що український професіоналіст займає серед нашої суспільности в Америці виїмкове становиско з огляду на брак інших інтеліґентських сил. Він є природним репрезентантом українського народу й природним його провідником. Апелюючи до української суспільности, щоби вона його підтримала, він забуває нераз, що добрих лікарів, адвокатів, дентистів і аптикарів є багато й коли наша суспільність піддержує своїх, **Українців,** то не лише тому, що вони наші земляки, але перш усього **сподіваючися від них народньої роботи.** Одним словом, коли взаємини поміж українським загалом і українськими професіоналістами мають оставатись нормальні, вони повинні опиратися на старій, **здоровій римській засаді „до ут дес"** (даю, щоби ти мені дав).

Найширше й найвдячніше поле діяльности для українського професіоналіста, це культурно- освітна робота. Тут він має знамениту нагоду навязати дуже тісні звязки з народніми масами, не наражуючися нікому. Є однак і інші царини людської діяльности, на які український професіоналіст повинен звертати більше уваги, як досі. Ми народ недержавний і нам повинно на тому залежати, щоби інші народи, зокрема Анґльосаксонці, мали якнайкраще про нас поняття. З цього випливає для українського професіоналіста **обовязок щоденної, невсипучої інформаційної праці.** Для цього є потрібне, щоби наші професіоналісти навязували тісніші особисті звязки з домінуючими расами й здобувати їхню дружбу й довіря. На жаль, досі з малими виїмками наші професіоналісти робили це доволі рідко. Інші народности, особливо Поляки, але й Москалі побивають нас покищо на цьому полі, хотяй останніми часами є замітна в нас зміна на краще.

У звязку з цим треба теж згадати про потребу тіснішого контакту наших професіоналістів з **анґлійською пресою,** бо ніщо не виробляє так сьогодня публичної опінії як велика щоденна преса. Найменший лист до редактора має часто велике значіння!

Дуже занедбаним являється у нас також **поле партійної політики.** Видатні українські професіоналісти, що відчувають в собі політичну жилку, повинні без сумніву вступати до великих політичних партій, бути републиканцями, чи демократами, ліберaлами чи консерватами й бути ними твердо, не зміняючи своїх поглядів при кожних виборах. Так роблять професіоналісти інших народностей і таким робом вони здобувають собі в державі репутацію зрілих громадян а одночасно політичні впливи й багато матеріяльних і моральних користей, звязаних з політичним життям.

У нас, і тут я знову маю на думці перш усього Канаду, професіоналісти на загал стоять здалека від політичного життя, кажучи, що участь у політиці відстрашувала би від них „костумерів". Практика показує навпаки, що саме професіоналісти, відомі в політичнім життю, мають найбільше значіння й поваги в суспільности. Не треба теж забувати, що лише шляхом політичних звязків можна помагати при нагоді українському народові на міжнародньому полі.

Істнує ще одно вдячне поле діяльности для українських професіоналістів, а це поле внутрішніх взаємин поміж ріжними українськими ґрупами й орґанізаціями. Ці взаємини досі, завдяки нашому полудневому темпераментови не були все найкращі. Ми привикли відноситися до всіх, що на 100% не годяться з нами, як до ворогів, з якими треба безпощадно боротися. Позатим ми маємо вроджений партикуляризм, **загуменковість,** себто наклін замикатися в вузьких кругах однодумців. Важним завданням наших професіоналістів є побороти цю нашу загуменковість і довести до обєднання всіх наших творчих сил для спільної праці в інтересі цілої нації.

Усякий поступ на світі все робили, роблять і будуть робити лише інтеліґентні, освічені люде. Маса завше була й мабуть довго ще буде лише предметом історії. Особливо для українського інтеліґента-професіоналіста отвирається тут дуже широке й дуже занедбане поле праці. Нехай отсі мої скромні завваги, ціллю яких було не образити когонебудь, але представити предметово деякі факти й явища під критичну розвагу, причиняться бодай в деякій мірі до поліпшення взаємин й тіснішої співпраці поміж українською суспільністю й українськими професіоналістами для добра цілого загалу.

Я щиро жалую, що з причин від мене незалежних не міг явитися особисто на цьому зїзді, щоби обширніше устно обговорити начеркнені тут мною питання. Я вірю однак, що слухачі приймуть отсі мої міркування в тім самім дусі прихильної застанови, як вони були мною кинені на папір. Я бажаю зїздови українських професіоналістів якнайкращого успіху. Нехай він стане **завязком постійних таких зїздів і зародком якоїсь постійної орґанізації інтеліґентних українських сил в Америці.** Нехай жиє професіональна українська суспільна кляса та її солідарність, нехай жиє вся свідома українська суспільність в Америці, нехай жиє ввесь український народ!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧАСИ ЗМІНЯЮТЬСЯ.

З західніх стейтів доносять про цікаве поведення протестантських проповідників супроти антипрогибіційної акції. Це поведення можна найкраще означити імям повної толеранції. В деяких випадках воно проявляється навіть виразним милим слівцем про варення пива.

Це становище стоїть у виразній противорічности з крайнім становищем проти всяких алькогольних напитків, яке протестантські церкви займали перед ухваленням прогибіції й у перших роках її обовязуючої сили.

ШЛЯХ ОЩАДНОСТЕЙ.

Нюйорський мейор приказав начальникам департаментів міського уряду предложити собі нариси річного буджету на 1934 рік, при чому він казав стяти буджет „до самої кістки", себто поробити всякі можливі ощадности.

По якомусь часі 66 голов департаментів предложили мейорови буджети для своїх департаментів. Показалося, що замісць буджети обтинати, кождий з них уважав за конечне домагатись підвишки буджету.

Загальним звичаєм людей, кождий думав, що мейор мав на думці іншого урядника, а не його.

У КЛІЩАХ ЖОРСТОКОСТИ.

Кавказець Ессад-Бей написав книжку „Оґпу, змова проти світа", в якій кидає нове світло на большевицький при[illegible] рай.

Він думає, що хоч большевизм навязує свою політику до Маркса, то всетаки він наскрізь неевропейський овоч, а витвір Азії, котра ніколи не признавала людині права на розвій своїх індивідуальних признак і таланту. Від Азії большевики взяли свою жорстокість і фанатизм.

ЕВРАЗІЙСЬКИЙ ТИП ЛЮДИНИ.

Ессад-Бей каже, що під впливом большевицької політики на перший плян висувається тепер евразійський тип, себто тип Европейця з азійськими рисами. Мовляв, ці риси показують скісні монгольські очи й тверді европейські щелепи.

Цікаво знати, наскільки його спостереження мають наукову основу, себто наскільки вони піддержані широкими спостереженнями. Це кинуло би цікаве світло на теорію деяких американських антропольоґів, котрі міркують, що американський тип розвиваєтся в напрямі до індійського типу з випуклим чолом, орлиним носом і виступаючою наперед серединою облича.

Є ЛЮДИ Й ...ЛЮДИ.

Редакція „Свободи" дістала від одного непідписаного читача лист, у якому написано:

„Мушу дати признання „Свободі", чи її редакторам, за мудрі інформації. Для провірення факту залучаю два витички: один зі „Свободи", другий з американської газети. „Свобода" пише, що 14 стейтів заявилися за знесення прогибіції, американська газета, що 21. Отже ми поступаємо не вперед, а назад. І що вас стільки редакторів там робить, що ви..." і т. д.

„Ню Йорк Таймс", котрий має коло 3,000 робітників у редакції, пише в числі з 21. серпня цього року:

Why do readers write to newspapers? Often in order to file an objection or to correct an error. For example, a Times editorial a week ago strangely confused Mary, Queen of Scots, with Queen Mary of England. The mistake was immediately—though too late—detected in this office, but at least a dozen letters came from various parts of the country gravely setting the matter straight. These correspondents may be assured of our thanks as well as of our mortification.

В. Бузиновський.

БОРОТЬБА ЗА ЖЕЗЛ.

(Історичний нарис).

(3)

Шумлянський мав з собою поручаючі листи польського короля і кількох високих польських достойників. Ті листи не помогли йому, бо листи львівських міщан проти нього були сильніші. Шумлянському Волохи відповідали, що вони скорше дадуть віру міщанинови Балабанови, як польському королеви. Господар (князь) волоський приняв Шумлянського на авдієнції, і вислухавши його, дарував йому коня. Таким способом порадив йому скоро виїхати з Волощини. Волоський митрополит і чути не хотів нічого про Шумлянського.

У Волощині волочилися грецькі черці, викляті царгородським патріярхом, що втікли зпід його влади. Коли ті черці вчули, в яких Шумлянський клопотах, присікалися до нього, щоби його доїти. Дурили його, що поможуть йому дістати рукоположення. Коли господар довідався, що Шумлянський накладає з тими підозрілими черцями, дав приказ арештувати його, щоби потім відіслати до Стамбула. Шумлянський втік з Волощини вкупі з тими черцями, що далі дурили його і далі висмоктували. Пробував, чи не дістане рукоположення в Камянци.

Шумлянському вже вийшли гроші. Розіслав універсали до духовенства львівської епархії, в яких просив, щоби його поратували грішми. Універсали не помогли, бо ніхто не квапився висилати гроші. Також марна була надія на рукоположення в Камянци. В крайній розпуці Шумлянський скористав з поради виклятих черців-обманців і вони, будьтоби якісь грецькі патріярхи, рукоположили його в селі Височчі. Чернець Ґедеон Струсь каже в ґродських актах:

„Проти канонічних прав, без архиепископів, епископів, архимандридів, ігуменів у Височчі, в селі, в приватнім і поганім місци від простих черців, не в катедрі взяв косекрацію".

З Волощини верталися одночасно оба вороги: Шумлянський і Струсь. Струсь, котрий тішився, що Шумлянському унеможливив рукоположення, тяжко відпокутував своє завзяття. Вони оба одночасно знайшлися в Коломиї. Служба Шумлянського вхопила Струся. Бючи його і сіпаючи за волосся, привела до Шумлянського. Шумлянський приказав закувати його в кайдани і ланцом причепити до стола. Так Шумлянський три дни державж Струся в своїй коломийській кватирі. Рушивши в дальшу дорогу до Львова, Шумлянський приказав Струся посадити високо на возі і прикованому ланцом казав перед собою держати образ Матери Божої. Струсь сидів дуже невигідно і не мав чого держатися. За кождим разом, коли віз підскочив, або нахилився, Струсь падав з воза. В дорозі до Крилоса Струсь впав з воза в Бистрицю. Висячого під возом за ноги і цілком зануреного у воді, тягли аж на другий беріг ріки. Коли віз витягнув його з ріки, він вже був без тями. Тверезили його і до тями приводили, торгаючи, бючи і висміваючи його.

На тих міщанах, що Струся вислали були до Волощини, мстилися брати Шумлянського. Александер Шумлянський, чесьник подільський, напав Балабана у Львові, погано злаяв його і на нього кинувся з шаблею. Балабан ледви оборонився. Самійло Шумлянський, товариш панцирної роти, напав Мазаракого. Мазаракі втік сильно побитий. Справа пішла перед гетьманський суд Собеського. Йосиф Шумлянський напастував Папару. В сей спір вмішався король, і щоби вони особисто не процесувалися шаблями, заклав між трома Шумлянськими і трома православними „вадіюм" (щось неначе кавцію) у висоті 50,000 злотих.

Коли Шумлянський приїхав до Львова, до нього пристали і проти Свистельницького протестували двацять попів і ігуменів василіянських монастирів львівської епархії. Ті протести були би Шумлянському не помогли, як би не поміч шабель польського вельможі. Чернигівський каштелян і королівський обертляйтнант Казімеж Замойскі дав Шумлянському своє військо під командою ротмістра Бутлера. Се військо стало ядром, навкруги якого зібралася армія Шумлянського. Всі йому прихильні передміські і з провінції попи і черці зігнали під Львів своїх хлопів. Брати Шумлянського привели своїх шляхоцьких приятелів. Наскок зорґанізовано так тихо, що Винницький у св. Юрі не поробив ніяких обережностей проти нечайного нападу. В ночи з 17. на 18. квітня 1668, в годині 1. Шумлянський став бити з гармат і з самопалів. Його військо з пекольним криком вдарило на катедру. Ґарнізон Винницького спав. Заки роздрухався і подумав про оборону, люди Шумлянського вже вдерлися на цвинтар, зачали виламувати монастирські вікна і двері, добираючися до попівських келій і до світлиць митрополита. Напасників, що добивалися до спальні Винницького, брат Шумлянського Александер заохочував криком:

— Вже тільки Винницького вбийте; як його вбєте, все пропаде!

Винницький чув се. Бачив, що іншої ради нема, як втікати. Мав тільки одну дорогу, вікном. Не надумуючись, вискочив. Один жовнір побачив, що з вікна хтось скочив. Побіг за ним і здігнавши, вдарив по правій руці, так, що потороскав кости. Шумлянський лівою рукою стягнув з себе золотий епископський ланцух. Дав його жовнірови і так окупив собі життя. Жовнір лишив його. Користаючи з того, що інші люди ще не надбігли, Винницький сховався в дуплі спорохнілого дерева. Коли побачив, що коло нього нікого нема, скористав з того, що ніч ще була темна. Втікав далі і втік до міста.

Так Шумлянський опанував епископську катедру і палату. Його добича була величезна. В протесті Винницький заявив, що Шумлянський взяв дукатів на 200 тисяч злотих, тимфами 6 тисяч і шелюгами 10 тисяч злотих. Крім того взяв катедральний скарб, в якім була мітра, обсипана діямантами, канаками і перлами, опоясана золотими ланцушками. Також були там ріжні інші дорогоцінности.

Ся побіда не утревалила епископської влади Шумлянського. Польський король, то відбирав епископство від Свистельницького і давав Шумлянському, то робив навпаки. За кількома наворотами Свистельницький сидів на владицтві до своєї смерти в 1676 р. Аж по смерти короля Вишневецького (1673) по виборі королем Собеського, Шумлянський обняв управу цілої епархії, бо був любимцем нового короля.

Собеський знав, що Шумлянський працює в користь унії. Щоби йому ся робота йшла лекше, Собеський робив все можливе, щоби скріпити повагу і силу Шумлянського. В 1675 р. Собеський іменував його управителем київської митрополії, бо митрополит Тукальський вже був дуже старий. По смерти києво-печерського архимандрита Інокентія Ґізеля, Собеський дав архимандрію Шумлянському, адміністрацію сучавської митрополії, в 1694 році адміністрацію луцького епископства.

Підготовивши унію з Римом, Шумлянський приняв її потайно у Варшаві дня 7. березня 1677, що повторив ще в 1681 році. Явно Шумлянський приняв унію зі своїм духовенством дня 25. квітня 1700 р. на епархіяльнім соборі у святоюрській катедрі у Львові.

Кінець.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО НАШИХ ГОРЕ-ПАТРІОТІВ.

Часто доводиться чути нарікання наших горе-патріотів на наших провідників взагалі, а нашого визвольного руху зокрема. „Дивіть, які чуда доказує Мусоліні, Гітлер і інші провідники в інших народів, а в нас все давай тай давай! Панки їздять тай збирають на все гроші, і на тім кінчиться".

Коли вже аж так далеко зайшли горе-патріоти, то я запитую: докажіть, будь ласка, хоч один факт, хто це такий збогатився? Де це його майно, і де цей богатир обертається? Чи не сів він на ракету, котру побудували в 2750 році, і втік на Марса, щоби затерти сліди за собою?

Чому ви, панове, не поставите самі собі питання: чому властиво Мусоліні, Гітлер і інші провідники в інших народів доказують такого чуда? Чи в себе в дома, на готовім, чи в неволі такій, в якій український нарід знаходиться?

Друге, будь ласка, загляньте до історії минувшини Італії і інших тепер вільних народів. Там дістанете відповідь на все, і переконаєтеся, якщо у вас є крихітка знання, що ваші закиди неправильні. Як приклад возьмім італійського революціонера Гарібальдія і порівняймо наших минулих і теперішніх революціонерів, то переконаємося, чи не перевищають вони супроти боротьби з ворогами своєю силою. А щодо активности нашого загалу, то тут вже треба шукати інших причин, що шкодить нам найбільше, а це є сильний, нечуваний натиск наших ворогів, котрий змусив нас до байдужности й рабства. Наші вороги видавали і видають великі суми на те, щоби годувати хрунівство, розбивати наші сили і держати ваш нарід в темноті, переконавшись, що це найсильніша зброя для них проти нашого визволення.

Де темнота, там панує рабство, байдужність і все лихо, а скупість зокрема, за що найдовше терпиться в неволі.

Пригляньмося ближче до минувшини підготовки ірляндського народу до волі, в який спосіб вони визволилися і порівняймо Ірляндію до України під оглядом території, то переконаємось, що Ірляндії було тяжче визволитись, а чейже прийшов час і по сімсотлітній боротьбі таки визволились. Не зважаючи на те, що Ірляндія окружена водою, а великан Англія мала лекшу змогу здушувати десятки повстанських зривів, що їй лекше було контролювати доставу зброї і всього іншого на початок боротьби, то все таки прийшла година і великан-Англія був змушений капітулювати перед ірляндським народом.

Отже треба і нам, Українцям, брати приклад від ірляндського народу. Треба й нам, Українцям, оподаткуватися так як Ірляндці, складати постійно що року певну суму, доти, доки не скинемо невільничого ярма. Не кажім, що ми нічого не вдіємо за ці складки, бо це є гріхом поневоленого народу про таке говорити. Не скупім кілька долярів дати постійно що року на визвольну боротьбу, бо цими грішми, що дамо, не збогатимося, ані біднішi не будемо, а допоможемо найбільшому ідеалови, не позволимо наших нащадків держати в неволі, а приспішимо волю і свободу для нашого народу. Це буде велика заслуга для нас. Складаймо жертви на розчин, а хліб буде спечений.

Оподаткуймося й глядім широко кругом по світі. Читаймо націоналістичні видання й часописи, брошури й усе, що для нашого визволення добре, то тоді побачимо, що робиться, який з цього хосен уже є тепер, а який буде вже може в недалекій будучности для нас. Не замикаймо в нутрі душі пімсти до ворогів наших, а киньмо цю пімсту в обличе ворогам і покажім перед світом, що ми нарід здібний до самоуправи в своїй державі.

Замість видавати гроші на ворожу нам пресу чи літературу, даймо цей гріш боєвикам на будову української держави. Замісць затроюватись усякими злими напитками, розкидати гріш на все інше непотрібне, даймо цей гріш на добро свого народу. Замість прислухуватись нашим вертилам зі середини, кидаймо в їх облича факти, що діється на нашій прадідній землі по обох сторонах Збруча.

Хай вороги не пробують заслонювати плахтою свого обличча, бо ця проклята ворожа плахта вже не вдержиться. Замочена в українську невинну кров, вона стала таким тягаром, якого ніхто не в силі вдержати.

Отже помочі, помочі й ще раз помочі для визвольної боротьби. Частина народу вже оподаткована, потреба більше, а це всего загалу. Сила в нас самих! До зорі-волі під українським національним прапором!

О. Туркевич.

ВІДПОВІДЬ ДОПИСУВАЧЕВИ.

В „Свободі" з дня 10. серпня ц. р. був поміщений допис громадянина Мирона Співака. З приводу весілля в Алентави, Па., гром. М. Співак зробив свої замітки алентавській громаді. Його дивує навіть те, що з його сторін люди вже освідомилися і звуть себе по національности Українцями.

Дальше гром. М. С. наводить нашу громаду Фултон, Н. Й., як несвідому кольонію, в якій люди з його сторін тримаються по старому, а діти посилають, як не до польської, то до большевицької школи. Гов, гов, гр. М. С., за багато посуджуєте нашу місцевість. Фактом є, що Ви ще в краю були, як ми в нашій місцевости працювали над національним питанням. І фактом є й те, що відділ У. Н. Союза заснований тут ще 1912 року. До нього належать люди з Ваших сторін. Але Ви, М. С., чи належите Ви по патріотичному до Союза?

Коли Ви пишете до часопису і ганите інших, то інші можуть спитати, що Ви робите? Ви показуєте себе в пресі за щирого патріота і Вас спитають: чи Ви є таким? Бувають люди, які нам лекції читали, а які по розбиттю У. Г. А. вступили до польської жандармерії і боролися проти своїх братів, котрі боролися проти Ляхів за визволення України. Тут у Фултон ми знаємо людей, які пишуть проти польських шкіл, а самі ще й до сьогодня тримають у своїй хаті герб Річи Посполитої, білого орла.

Ви кажете, що за пацифікації і про події в ліськім повіті люди з ваших сторін не знали нічого. Коли так, то треба було в тій справі попрацювати, але не аж цього року за події згадувати, коли вже ця справа пройшла. Можна було скликати в нашій місцевости віче в справі пацифікації в Галичині і в повіті Ліско, при співучасти відділу У. Н. Союза, а на такому вічу люди могли би довідатися про події.

Не вистарчить казати іншим брати приклад, треба й самому того брати.

Дмитро Олінський,
Фултон, Н. Й.

ЩАСЛИВОЇ ДОРОГИ І ПОВОРОТУ ЗІ СЛАВОЮ!

Дня 23 серпня Українці міста Филаделфії зібралися попрощати нашого славного скрипака й учителя музики, п. Филипа Дубаса, котрий на другий день виїхав до Німеччини для найвищого курсу музичних студій у консерваторіях Берліна й Ляйпціґу. Мені особисто приходиться в його особі потеряти на кілька років не лише приятеля, але й товариша по роботі в музичній школі. Тому цих кілька років нехай будуть для нашого молодого артиста подякою й заохотою до праці далі.

Ще заки я приїхав до Филаделфії, чув я про нього як доброго скрипака. Опісля побачив його змагання до ідеальної техніки гри й інтерпретації. Всякого з нас вабить краса, бо вона панує над життям. Але над кращим є ще прекрасне. Воно трапляється дуже рідко, а тому має й необияку вартість. А вже над прекрасним стоїть велике, унікальне, неповторне, зроджене тільки особистістю геніяльною, незрівняною, творчо-новою. Найбільший талант, найкращий голос чи природня здібність до музики не постелять дороги до великих успіхів, якщо не дасться відповідної школи, себто праці тяжкої, довгої й систематичної. Школа й праця не творять геніїв, але можуть дати добросовісних працьовників, яких повно є по орхестрах. Отже для великого артиста треба талановитости таксамо, як і праці. Филип Дубас має в собі іскру Божого дару. Курс гри у якогось великого професора дасть йому можливість осягнути такі подробиці, які пересічному слухачеви не завжди зрозумілі. Дубас і нині грає чудово. Був я свідком, як старі досвідчені музики кидали на землю, під ноги, свою скрипку, коли почули його гру. Мовляв, чи та скрипка чогось варта, коли ось приходить тут якийсь блазень і раптом виконує на своїм інструменті такі чудеса!

Світ світом. Не пахучі рожі лежать на шляху артиста, а більше докучають колючі терни. І брак грошей, і завість, і конкуренція, і тисячі всяких інших перешкод до успіху й слави. Але певність у собі, віра в свою ідею і витревалість можуть лише помогти й підогрівати той внутрішній вогонь, ту іскру Божу. А що вже казати, коли це відноситься до українського артиста, котрого мало хто й розуміє серед своєї убогої на інтелігентність нації. Тому кожний Українець нехай радіє, що знаходяться серед нас такі артисти, котрі кидають свою працю і вигоди, щоби шукати шляху до своєї мрії, до ідеального самоудосконалення. Будемо сподіватися, що зусилля п. Дубаса не підуть намарно.

Г. П-кий.

ХТО ПОГОДИТЬ РАБІНІВ?

Між прихильниками белзського рабіна та прихильниками рабіна Спіра є від богатьох літ на Закарпатській Руси та на Словаччині дуже напружені відносини. Головно в мукачівській жидівській громаді відбиваються ці спори та бійки між прихильниками обох напрямів, що нерідко кінчаться в суді. Мукачівські часописи принесли оголошення, що обіцює 20,000 чеських корон нагороди тому, хто доведе до мира між белзистами та спірівцями. Ужгородський жидівський часопис „Жідо Нейплян" („Жид. Нар. Часопис") приніс новинку про згадане оголошення та рівночасно зазначив, що відносини між Жидами в Мукачеві такі, що навіть Нобелева мирова нагорода не вистарчала би для зліквідування спору.

У суді.

— Маєте оборонця?

— Не потребую його. Я говоритиму правду.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член від. 163 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $30, котрі стали мені поратунком у моїй недузі.

Кличу тих, котрі ще не належать до У. Н. Союза, щоб вступали до нього, бо в горю й нещастю дістануть певну поміч.

Олекса Нагірний,
Филаделфія, Па.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїй недузі.

Закликаю ті жінки, котрі ще не належать до У. Н. Союза, щоб вступали в ряди У. Н. Союза, бо батько Союз не одному членови прийшов з поміччю в нужді.

Марія Костишак,
члениця від. 62 У. Н. Союза,
Вест Филаделфія, Па.

Я, нижче підписаний член 309 від. У. Н. Союза, в Саґінав, Міш., складаю сердечну подяку головному урядови нашої організації за 50 долярів, які я одержав із запомогового фонду, а які стали мені у великій пригоді. Дякую також урядникам нашого відділу за їх труд. При тій нагоді прошу своїх братів Русинів із Закарпаття, щоби вступали до У. Н. Союза, бо своїх організація ніколи за своїх членів не забуває. — Михайло Дамко.

Нова дирекція.

— Вейтер, чому ви говорили, що цю гостинницю перейняла нова дирекція? Я бачу, що давній господар є тут і далі.

— Так, одначе вчора він оженився.

ПОЗІР! ПІТСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ДО ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В ПІТСБУРСЬКІЙ ОКОЛИЦІ

ч.: 24, 53, 91, 96, 118, 120, 132, 134, 136, 161, 276, 384 і 396.

На основі ухвали XVIII-тої Конвенції як також, постанови надзвичайного засідання Головного Уряду У. Н. Союза — відділи з Пітсбурґа і околиці зобовязані настановити окружного лікаря.

В тій цїли отсим скликую збори відділових урядників

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1933 РОКУ

в годині 3-тій пополудни,

в салі **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ**, в Мекізракс.

Прошу щоб повище наведені відділи були на тих зборах репрезентовані. 196

інж. Вол. Малевич,
заст. Гол. предс. У. Н. С.

Г. Туркевич.

ЗА ЦІСАРЯ Й ЗА БАТЬКІВЩИНУ -- ЧУЖУ, НЕ СВОЮ.

(Уривок зі споминів італійського фронту з 1916 р.)

(2)

В тім, немовби стрілою, почали спадати наділ. Командант дав приказ: „Схоронитись!" і обстрілювати аероплями!" Дехто міг, так причаївся, попід скалами, розскакуючись на боки з дороги. Зачалась стрілянина. Аероплями скинули кільканацять бомб, і знеслись вгору. Почав ворог зі всіх сторін обстрілювати австрійську артилерію, але без успіху. Аероплями пропали у високих просторах.

У баталіоні повстала майже паніка між свіжими вояками, дрожачими попід скалами зі страху чи зденервування. Комадант баталіону дав знову приказ: „Похід — 20 кроків один від другого!" Не минуло якої пів години походу, заки баталіон рушив ввесь у похід, як нагло почулись скоро стріли.

Приказ: „Схоронятись!" Вояки знов схоронялись попід скалами коло дороги, а ворожі аероплями, летючи дуже низко, сікли зі скорострілів кулями по дорозі попід скелі.

У першому й другому нападі на баталіон ми стратили 17 вояків. Та вороги багато не скористали зі свого геройського вчинку. Над ними появились два австрійські аероплями й по короткій погоні за ними спалахнули три ворожі аероплями в полумях. Летючи гейби сніп в вогні, вони впали межи гори. Вояки, що осталися живими, завдячували це крутій дорозі і командантови за його дбайливий провід.

Ідучи дальше в тім самім порядку баталіон надибав воду, котра спадаючи зі скелі краплинами, вибила досить розмірну яму в роді корита. Хто хотів, міг напитись досхочу. Тут знов крута дорога стала в пригоді для покріплення; дехто й не звертав уваги на воду, думаючи за свою будучність на фронті.

День віщував бути похмурний Почали котитись хмари валами. Золоті промінні сонця визирали ізза хмар, обіймали верхи гір, місцями зазираючи на круту дорогу, витаючи нас, оставших живими, пестили наші облича, смутні очи і стомлене тіло. На одежі заламувалось болото, котре нічною хо дою витворилось з поту й пороху. Кождий з утоми опянів. Деякі вояки, опившись надмірно води, ще гірше ослабли і в задумі тягнули свої знеможені ноги.

Нарешті ми добились на місце, де мали сдержати відпочинок і сніданок, цебто в забезпечене місце, і дальше чекати приказу. Була це похилена рівнина. З полудня висока стрімка скала, що давала запоруку охорони від гарматніх стрілів. Зі сходу тягнулась похилиста гора, укрита дрібними корчами. Баталіон, зібравшися вповні з походу, дістав відпочинок. Кождий стрілець мав дати одну пайку запасної кави на снідання. В кождій сотні кухарі почали вештатись біля варення кави, а вояки, зложивши кріси в піраміди, кождий із втоми поклався на землю і, заснув твердим сном.

Місцевість, де мали відпочинок, виглядала зовсім знищена. Великі вибої від гарматніх стрілів. Доми замінені в румовища. Дерева поломані, місцями лежали невибухлі набої, як колоди. Оглянувши це, я заснув, немов пірнув у море. Сниться мені, що я їду на коні, але кінь дуже худий, і не хоче бігти, лише на місці скаче і підкидаючи мене, трясе. Пробуджуюся! І я дійсно цілий підкидаюсь на землі від землі трясучої, від гарматніх стрілів. Зриваюся в вир вогню, гудіння, свисту, тріскоту шрапнелів, ґранат. Очи осліплює ясність вогню. Чути крики, стогни, плачі, зойки. Команда: „Герунтер!" (униз!) Біжу я під скали, де вже багато схоронились стрільців. Там згинули кількадесять вояків. Між ними Кирило Бурковський, повіт Турка, Галичина, і Василь Предко, Камінка Струмілова, також було багато тяжко ранених, увесь так зв. „Абрістунг" (наплечник, прилади військові) був так понищений, що нічого не надавалось до ужитку. Під вечір ми одержали нові прилади й обід. Чекали дальшого приказу. Між старшинами було велике пригноблення. Вояки вештались з нудьги, писали листи, молились, розпитувались, чи на фронті подібне до того, що вони пережили нині.

Юрко Кравчук з Делятина з нудьги сів на невибухлий набій, 30½-цалеву італійську ґранату, і почав колисатися. Сотник Пельц із Відня, злапавши його за ухо так, що прямо мало не лишилось у його руці, сказав: „Ду біст фердамтер тротель! Герунтер!" кричав. Юрко, бідачисько, не знав навіть, що це є.

Деякі збиточники ходили шукати на румовище консерв, тощо. Як настав вечір, до нас завитав військовий священик і всіх нас поблагословив.

Ми рушили до боєвої лінії гусаком, у віддалі кільканацять кроків один від другого. Дорога була замаскована плотом. Це були рубані гиляки, вязані дротами й ставлені на боках дороги. Це виконували так звані „Арбайтер Абтайлюнг" (робітничі військові відділи). Ці відділи були зложені зі старців і молодих людей, котрі були фізично нездібні до фронту. Та їм нераз приходилось сердегам більше витерпіти як фронтовикам. Дорогу заставляли тому, щоби неприятель не бачив руху війська. Хоч знав, що дорогою переходить військо до фронту, то всетаки була йому на перешкоді заслона, і не міг усього запримітити. Приблизившись до замаскованої дороги, баталіон почав уважно, без найменшого шелесту, гусаком передиратись. Щасливо удалось перейти першій сотні. Тром сотням ворог завдав багато шкоди сильним гарматнім вогнем. Я запримітив на дорозі вбитого доставця поживи. Він і його кінь лежали розторощені.

В тім мусів я самий упасти на землю, бо стріли не давали змоги підходити. За мною кілька кроків повз по землі мій друг Михайло Вирозумський, родом зі Заліщик. Приблизившись до мене, він шарпнув мене за ногу. Я оглянувся і думав, що певно вже дістав рану. Зрівнавшись зі мною, він говорить мені, що С. Шперлінґ вже мертвий, розторощений кілька кроків позаді нас. Був це хлопець кремезний, жвавий, в якому ніколи не можна було запримітити найменшої жури, дійсний патріот, родом з Відня. Я звернув увагу свому приятелеви, щоби ми розлучились із купи, бо не тяжко, обом позістати мертвими в такім вогні. Так постепенно ми продерлись до тунелю. По обчисленню людей показалося, що баталіон стратив 5 убитих і 11 ранених.

(Конець буде).

НОВІ КНИЖКИ.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ В ФРАНЦУСЬКІЙ МОВІ.

Відоме французьке видавництво в Парижі "G.-P. Maisonneuve" видало книжку французького письменника Роже Тісерана, яка називається "La vie d'un peuple — L'Ukraine" („Життя одного народу — Україна"). В цій книжці говориться не лише про історію України, але й про її ґеоґрафію, культуру, етнольоґію, літературу і т. п. Автор у своїй книжці дає низку історичних нарисів, ґеоґрафічних описів, культурних оцінок, подає українську архітектуру та взагалі оповідає про характер українського життя.

Книжка ця не є суто наукова, бо автор старається в легкій і доступній формі розповісти читачеви про український нарід та зацікавити його цим, забутим давно в Европі великим культурним народом. Книжка написана з великими симпатіями до українського народу й подає надзвичайно цікаві й цінні наукові матеріяли, які виложено легкою літературною мовою. Автор подає, що основою для його історичних студій про українську історію була історія Грушевського, отже джерело певне й багате та історично правдиве.

Книжка має 304 сторінок, на яких автор зумів розповісти про життя українського народу, даючи читачеви повну уяву про українську історію й культуру, хоч і дуже скороченому вигляді. Можна лише побажати, щоб ця книжка була якнайбільше поширена серед читаючих по французьки читачів. До її поширення могли би причинитися особливо наші канадійські брати, які мешкають у районах французької мови.

Довідуємося, що коли французький наклад цеї книжки буде випроданий так, що верне кошти видавництву, то тоді воно видасть книжку в анґлійській мові, що дуже важне, бо читаюча по анґлійськи публика до цього часу не має добре написаної книжки в анґлійській мові про життя українського народу.

В. К.

МОЯ ДОЛЯ.

Тихий гай,
Наче рай,
Село у долині,
О, як мило мені все
В моїй Україні!

Там ниви
І луги
І яснії поля,
Рідна мова, обичай;
Україна — це мій рай,
Моє щастя, доля.

Дм. Захарчук.

КІНЕЦЬ ТРОХ НАЙБІЛЬШИХ ШПІОНІВ.

Ґабріель Астрік був у Парижі директором театру, одначе вибухом світової війни заміняв офіціяльний фрак на військовий однострій, а театральну канцелярію за кімнату в твердині Вінсенс. Там карали смертю найбільших шпіонів Німеччини. Траґічне в цьому те, що з найславнішими з тих шпіонів пан Астрік знався вже надовго перед війною, а потім дивився, як 12 крісів простріляли їм серце.

Боля Пашу пізнав у 1916 році. Той привитався з Астріком дуже одушевлено. „Не бійтеся, пане, як лише скінчиться війна — а довго воно мабуть не потягне — я поможу вашому театрові знову піднятися на ноги. Мої американські приятелі нам поможуть!" Обняв його, вислухав усі жалі, а вкінці попросив Астріка на обід. Пізніше запросив Астріка до своєї люксусової віллі в Біяріці, де гостив епископів, міністрів, славних дипльоматів і ґенералів. Писав йому приятельські листи, в яких згадував про конференції з еспанським президентом міністрів і королем Альфонсом. Здавалося, що нездужав трохи на манію величности, всеж був дуже ввічливою людиною.

Чи був винен? Астрік того не знає досі.

Про Леноара Астрік говорить:

Леноара я побачив уперше в готелі „Амбасадор". То був елеґантний, гладко виголений атлет і носив монокль. Тоді прийшов до нічного льокалю з чотирма жінками та засів при середущому столі. Музика грала лише для нього, а він роздавав золото музикам і кельнерам. Господар ґотелю нахилився до мене та сказав пошепки: „Леноарові дочки".

Потім я бачив його аж у Вінсенсі, як його карали смертю. Тоді йому вгиналися коліна, тому його мусіли привязати до крісла. І сидів перед дванацятьма крісовими дулами таксамо, як тоді, як я бачив його в люксусовім льокалі, блідого та виголеного.

Найліпше я знав із тих трох покараних смертю лейді МекЛід Мату-Гарі, „брунатну Венус". Колись хотіла виступати в моїм театрі, та не знаю, чому я її не приймив. Начеб я відчитав на її чолі сумне пророцтво її долі. Всеж Мата-Гарі приходила раз-у-раз, приносила поручаючі листи від Дебюсі, Масенета, Сен-Саенса, поетів, міністрів і дипльоматів. Маю багато її листів і телеґрам. Вкінці вона відїхала. Писала мені з Габи, що там буде танцювати як Сальоме із закровавленим ножем у руці, за голову св. Івана. Ніхто дійсно не зумів би того ліпше ніж вона. Потім прислала мені листа з Міляно та низку вирізків із часописів, де хвалили її виступ у ролі Офенбахової Венус. Іншим разом писала мені, що позує як модель малиреві Басетові зовсім нага. Якось раз жалілася на грошеву скруту, а пізніше знову писала про дуже добрі умови, які їй оферують. Вкінці маю листа з Гаґи, що приїде до Парижа та виступить у моїм театрі, одначе не за гроші, а почести.

Потім я бачив її при екзекуції. Ішла гордо, навіть очей не дала собі завязати. На місце екзекуції вів її одинокий приятель. Йому сказала, що кара смерти це нічого страшного, це лише ціляють дванацять крісів...

Чи була винна? Дехто з її приятелів досі цьому не вірить.

ПРОГУЛЬКОВИЙ ПОТЯГ „ЮКРАІНІЕН СПЕШЕЛ"

КОМПАНІЇ „НЮ ЙОРК, НЮ ГЕЙВЕН ЕНД ГАРТФОРД"

: на :

ОТВОРЕННЯ ПЕРШОЇ ВИЩОЇ УКР. ШКОЛИ

на „Лейбор Дей", в Понеділок 4. Вересня (Sept.) 1933

З Ню Йорку (Ґренд Сентрал Термінал при 42 вулиці) до Стемфорд, Конн., **виїде в годині 7.40 після залізничого часу** (значить 8.40 після літнього часу) і буде коштувати лише половину звичайної ціни, отже по $1.35, а для дітей від 5 до 12 літ віку по 68 центів в обі сторони.

Програма свята обійме: 1) В год. 11 рано, після літнього часу, Архієрейська Служба Божа після українсько-католицького обряду на ґрунті школи при Глінбрук Ровд; 2) Проповідь; 3) В год. 1.30 Святочний Обід для тих, що зголосилися наперед, заплативши по одному дол. і дістали окрему карту обідову; 4) В год. 3.30 в Стемфорд Гайскул Одиторіюм Святочна Академія при співучасти Злучених Хорів в силі 300 голосів, за вступом по 35 ц. на паркет, а по 25 ц. на ґалерію. Докладна програма подана в Пропамятній Книзі, яку продаватиметься по 25 центів. Конець свята біля год. 6.30 ввечір — на літній час. Поворот до Ню Йорку прогульковим потягом в год. 7.20 зі стації Стемфорд, літній час.

Прогулькові тикети наперед продаються в українсько-католицьких парохіяльних урядах в околиці Ню Йорку, а то: в Ню Йорку, Бруклині, Джерзи Сити, Нюарку, Елизабеті, Бейоні, Пасайку, Йонкерсі, а в день 4 вересня при віконці білетової каси в Ню Йорку, коли хто зажадає „Юкраініен Спешел" ще в час.

Зі Стейтів Нової Анґлії (Конетикат, Массачусетс, Ровд Айленд) їдуть люди омнібусами або залізницею, а зі стейтів на захід від Ню Йорку, коли хто не їде омнібусом, може приїхати до Ню Йорку, а звідси українським прогульковим потягом. Це получення також важне для цілого Лонґ Айленду.

ПРИБУВАЙТЕ ГРОМАДНО НА ЄДИНЕ ЦЬОГО РОДУ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ!

ДЕРЕВО, ЩО НЕ МАЄ ВОРОГІВ.

Японське дерево джінко, якого читання (шпильки) творить уже перехід до листя, є вільне від усякої небезпеки з боку галапасів. Не чіпляється того дерева ні гриб, ні шкідники з з царства комах. Також ніколи не хорує. Батьківщиною того дерева (що належить до найстарших із ростинного царства) є Китай та Японія. Там також їдять його овочі, що є щоправда смачні, одначе мають дуже гірку лупу.

——o——

СТАРІ, ДОБРІ ЧАСИ, КОЛИ РОДИЛОСЯ БАҐАТО ДІТЕЙ.

За пять хвилин пять дівчаток. — Жінка за 12 разів породила 60 дітей.

У часописі з 1812 року „Куріозности фізично-літературно-мистецького прасвіта й теперішности", що вийшов у Ваймарі, в Німеччині, наведені такі випадки:

Пан Карло з Кронеґу дістав до двох літ від своєї жінки семеро дітей.

Цісар Альбрехт мав від своєї жінки Емізи, дочки тирольського ґрафа Майнгарда, 21 дітей.

20. грудня 1802 р. помер у Четбері в Анґлії столяр Віґнел, що мав від своєї жінки 34 дітей.

Жінка коминяря Депфера в Оґаві на Шлеську породила в двох подружах 38 дітей: 35 хлопців і 3 дівчата.

У Карсбасі в Данії жила гончарка, що свому чоловікови привела на світ 26 дітей. У цьому було кілька трійнят.

Далі в тійже ґазеті читаємо таке:

Горожанин у містечку Бінікен у Швабії мав від своєї жінки, що там померла в 1503 році, 53 дітей.

Хаба, син історичного Атилі, втік із Мадярщини до Греції зі своїми 60 молодшими братами.

В Аґріджеці на Сицилії породила Іванна Панчіка свому чоловікови Бернардови Белюардови в 60 породах 73 дітей.

У 1786 році породила 32-літня жінка в Лондоні за пять хвилин (!) пять дівчаток. Ніодно з дитят не не було довше як 10 цалів. Після породів ця жінка померла.

У Німеччині одна жінка породила за 12 разів 60 дітей.

Мадам Дуїсан у Вероба у Франції породила 12. лютого 1798 р. шестеро дітей.

У Семигороді, недалеко міста Вараждина, породила одна жінка 8 дітей нараз.

Жінка ґрафа Ґедґарта у Кверфурті породила 9 дітей за одним разом.

Ґрафиня Ірмтравт із Альтдорфу породила 12 дітей за одним разом.

Шлеська шляхтянка, мовляв, породила у 1570 році 36 дітей (Люце, Шлеська хроніка, стор. 2212), одначе навіть редактор згаданого на початку часопису думає, що то трохи забагато.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союза, повідомляє своїх членів, що слідуючі збори відбудуться в неділю 27. серпня зараз по Службі Божій в гали церковній при Оклей і Райс Стріт. Обовязком усіх членів на сі збори прибути. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, будьте ласкаві принести на збори, де уряд вам виміняє на нові поліси. Принимається нових гленів без жадного оплачення вступу і доктор буде оплачений, тільки члени приведіть своїх знайомих і ми їх впишемо до нашого Братства і до У. Н. Союза. — Никола Гуль, предс.; Михаїл Турко, кас.; Іван Дацьків, секр.

КАНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка від. 116 повідомляє усіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю 27. серпня, в годині 2-гій пополудни в домі секретаря, п. ч. 2311-13th Street, N. E. Проситься членів явитись на той мітінґ бо є важні справи до полагодження. — Антоній Вандрівський, предс.; Антоній Клюс, кас.; Катерина Дрозда, секр.

The Sport Whirl.

HALAIKO GIVEN DECISION OVER RAMEY; 3300 SEE FAST BOUT.

Exceptionally Good Boxing Exhibition, Providing Action from Start to Finish, Is So Close That Vote of Officials Is Divided.

By Harold W. Heinz.

A pair of top flight lightweights came to blows in the West Springfield American Legion Arena last night and after 10 rounds of close milling Steve Halaiko of Buffalo was awarded a split vote verdict over Wesley Ramey, cocky son of Grand Rapids, Mich. The fight furnished plenty of action. The boys busied themselves in throwing gloves and never let up until the final gong. The decision was popular with the majority of the 3300 fans, one of the biggest outpourings in history on the West Side, but as is always the case in contests of this type there were many who saw Ramey out front.

Maggi Sees Ramey.

Referee Chet Lucia and Judge W. H. Desmond cast their ballots for Halaiko while Judge Joe Maggi saw Ramey the winner.

The bout proved to be an exceptionally good boxing exhibition with each boy bringing forth ring lore that intermittently flashed first one and then the other to the direct attention of the gathered throng. Halaiko forced the fighting a bit more than his Mid Western opponent and was a trifle more accurate and stiffer with his blows. With the exception of the eighth round, which went to Ramey by a wide margin, scoring in the sessions was exceptionally close.

The Morning Union's scoresheet gave Halaiko four rounds, Remey three and declared three even.

It was the sixth meeting between these lads, who have their eyes directed toward the top of the heap, with the count now being Ramey three victories, Halaiko two victories and one draw.

Ramey was on the floor three times for no counts but on not one of these occasions was there a clean knockdown recorded. He was in the resin twice in the second heat, the first time from a light left hook to the head that caught him off balance and put him down on one knee. Soon afterward he fell to the canvas from the force of two blows that he missed. In the fourth a left to the face found him jarred enough to land with both gloves on the floor in bending posture but he was up immediately.

In Halaiko's quarters a jubilant spirit prevailed. Naturally, they thought they had won the bout on its merits and with considerable to spare. Vince Plunkett, aged manager of Halaiko, had the following to say:

"That's the second time we beat that fellow and we can do it again. The last time we won Halaiko had him on the floor five times. He had him down tonight and clearly won. Ramey's a hard boy to fight. If he cut out some of those rough tactics of his he woud be an easier man to beat."

Mention of the rough tactics probably concerned the various warnings the referee gave Ramey for using his elbow. The Westerner also was guilty of a blow in the ninth, which Halaiko complained about and for which Wesley apologized in the ring.

(The Springfield Union,
Springfield, Mass.,
Tuesday, August 8, 1933).

RADIO.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

В суботу, 2. вересня 1933 р., в годині 5.30 до 6.30 пополудні, п. Вол. Лавришко співатиме по українськи зі стації **W. H. O. M. 1450 kc.** Ціль цеї програми є познайомити чужинців з українською піснею. Цю програму будуть передавати з цеї стації кождої суботи від 5.30 до 6.30 пополудни через 13 тижнів. Концертову програму на відкриття української години дня 2. вересня виповнить хор „Боян" з Перт Амбой, Н. Дж. Діриґент Мирон Корикора. Прошу українських бизнесменів, які хотіли би передавати свої оголошення через радіо, зголошуватися на адресу: **WILLIAM LAVRYSHKO, 106-17 177th Street, Jamaica, L. I. N. Y. Telephone: Jamaica 6-0417.**

Також прошу український загал мене поперти. 196, 202

Вол. Лавришко.

БРАТАННЯ.

Прийшов Москаль до Ляха,
До міста Варшави,
Спростувати деякі
Дуже важні справи.
Як побачив його Лях,
Зачали братались
Та з великої утіхи
В пику цілуватись.
„Щож чувати в тебе, брацє?"
Так Ляшок питаєсь.
„Якже з тими кабанами
Уся справа маєсь?"
„Всьо харошо, єй-Бог, Юзю!"
Москаль одвічає
І Ляхови жмут паперів
У руки він пхає.
„Отсе тобі, таваріщу,
Давні протоколи,
Як колись ти хтів позбутись
Батюшки Миколи.
„А як справа із хахлами —
Чиж то світ не знає,
Що з голоду Україна
Давно вже конає?"
„Бардзо добже, муй кохани,
Тільки там помало,
Щоби ще щось, бодай трохи,
Для Польскі зосталось.
„Одно тільки я ось тобі
Хочу розказати:
Ґарантію і мир якийсь
Мусим написати".
Узяв Москаль перо в руку
На те підписався;
Забрав акти всі під паху,
У Москву забрався.
Побратався Лях з Москвою
І стали думати,
Як надалі на Вкраїну
Ярмо закладати.

Микола Семотюк.

ЛАТИНКА В ЯПОНІЇ.

Японське міністерство освіти завело недавно обовязкову науку латинки в усіх школах Японії. Влада старається запопадливо завести латинку в практичному життю.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

27.

Зі всіх сторін почали хвостаті люди лізти до Тарзана й Тадена. Тарзан бачив, що тепер їх може вратувати лише чудо, а тому треба було добути те чудо, боронячись до останньої можливости. Біля Тарзана був вхід у печерю, в якому ніхто не зявився. Печера ця була порожня. Тарзан скочив до неї й спинився на вході. Тепер він уже міг боронитися ліпше, ніж висячи на чопах у скелі. Тарзан поспішно розплутав свою линву й кинув її догори.

Там він побачив, що один з хвостатих, який знайшовся в печері вище Тадена, замахнувся, щоб ударити його своїм тяжким києм по голові. Хвостатий не сподівався того, що сталося. На його шиї опинилася петля з линви Тарзана й блискавкою зашморгнулася. Тарзан двома руками смикнув сильно свою линву й хвостатий, не пікнувши, стрімголов полетів униз. Тарзан ледви утримався, коли важке тіло хвостатого смикнуло його за руки линвою, опинившися внизу.

Тарзан поспішно потягнув за линву хвостатого догори. Йому тепер треба було линви для дальшої боротьби з хвостатими. Тарзан витягнув до себе вже труп хвостатого. Він поспішно зняв петлю з шиї першої своєї жертви. Всі інші товариші хвостатого були майже спаралізовані переляком, побачивши, як скінчилося життя їх товариша. Вживання линви вони ще не знали й їм здавалося, що вона є якоюсь таємничою зброєю. Тому вони спинилися зі своїм наступом.

Перед Тарзаном внизу був один хвостатий, якому лишалося лише кілька стіп, щоб дібратися до Тарзана. Отже від цього треба було Тарзанови відбитися. Тарзан підніс високо над головою трупа задушеного линвою хвостатого й що було сили вдарив ним по другому хвостатому. Почувся страшний крик болю хвостатого й два тіла, одно мертве, а друге живе, покотилися геть у долину під скелю. Хвостаті знову побачили, що їх ворог має страшну силу й вони спинилися знову.